

10. 1. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Posttraumatická stresová porucha jako pracovní úraz optikou Nejvyššího soudu ČR

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozsudku vydaném dne 26. 1. 2024 v řízení sp. zn. 21 Cdo 3408/2022 zabýval otázkou, zda a případně za jakých podmínek a okolností může být posttraumatická stresová porucha („PTSD“) považována za poškození zdraví pracovním úrazem ve smyslu zákoníku práce[1] a současně příčinou vzniku škody a újmy, za kterou zaměstnavatel zaměstnanci dle zákoníku práce odpovídá.[2]

V posuzované věci Nejvyšší soud rozhodoval o dovolání, které v návaznosti na nespokojenost s výsledky řízení před soudy nižších instancí podal zaměstnavatel zaměstnance, který vykonával při stavbě tunelového komplexu Blanka práci na pozici tunelář – stavební dělník („žalobce“), přičemž při jeho přítomnosti na pracovišti došlo k nehodě jeho kolegy. Případ byl proto specifický rovněž v tom ohledu, že se primárně nejednalo o pracovní úraz žalobce, ale třetí osoby.

Skutkové okolnosti

V červenci 2010 byl žalobce přítomen na pracovišti, když byl jeho kolega zavalen zeminou. V okamžiku nehody se žalobce nacházel v nákladním autě poblíž tunelu, připraven na vjezd, a událost proto vnímal jako ohrožení vlastního života. Důležité je uvést, že žalobce nebyl přítomen přímo v místě závalu, a proto vlastní zavalení kolegy nepozoroval a uviděl jen zviřený prach jako následek onoho závalu.

Tato událost vedla k jeho dlouhodobé pracovní neschopnosti a uznání invalidity třetího stupně. Žalobce se následně domáhal náhrady za ztrátu na výdělku během pracovní neschopnosti, po jejím skončení, a také odškodnění za ztížení společenského uplatnění.

Postup soudů nižší instance

Obvodní soud pro Prahu 8 původně rozhodnul tak, že žalobu částečně zamítnul, ovšem uložil zaměstnavateli povinnost zaplatit žalobci náhradu za ztížení společenského uplatnění. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že znaleckým posudkem byla prokázána jak existence pracovního úrazu, tak vznik škody v podobě ztížení společenského uplatnění, jakož i příčinná souvislost mezi pracovním úrazem a vznikem škody. Obvodní soud pro Prahu 8 nepřiznal žalobci ztrátu na výdělku během pracovní neschopnosti, ovšem z důvodu, že žalobce soudu nepředložil příslušné mzdové listy.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudek Obvodní soud pro Prahu 8 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Problém dle Městského soudu v Praze spočíval mimo jiné v zamítnutí žaloby pro neunesení důkazního břemene, aniž by žalobci bylo poskytnuto náležité poučení ve vztahu k mzdovým listům.

Obvodní soud pro Prahu 8 následně žalobci vyhověl v celém rozsahu, když došel k závěru, že na základě dané traumatizující události se u žalobce vyvinula posttraumatická stresová porucha, jejíž vznik není vyloučen tím, že žalobce nebyl přímo v tunelu v době závalu, neboť každý člověk je jinak

odolný proti stresu, a u žalobce postačovalo, že byl účastníkem této události a uvědomil si, že při ní mohl zemřít.

Toto rozhodnutí následně potvrdil i Městský soud v Praze, který zdůraznil závěry znalce, podle nichž v takovýchto případech není důležitá objektivní skutečnost (žalobce nebyl zavalen), ale individuální subjektivní vjem poškozeného, tedy to, co v něm prožitek z události zanechal, a to bez ohledu na následky škodní události v podobě závalu v tunelu.

Dovolání zaměstnavatele

V průběhu řízení před soudy nižších instancí zaměstnavatel neúspěšně zpochybňoval kvalifikaci PTSD jako pracovního úrazu. Argumentoval, že žalobce nebyl při závalu přímo zasažen ani bezprostředně ohrožen a že pouhý subjektivní prožitek nelze považovat za úrazový děj.

Se závěry Obvodního soudu pro Prahu 8 a Městského soudu v Praze tedy zaměstnavatel zásadně nesouhlasil a podal dovolání, ve kterém odkazoval na judikaturu zdůrazňující, že pracovní úraz musí být důsledkem náhlého a násilného působení zevních vlivů přímo na zaměstnance, respektive na jeho zdraví.

Rozhodnutí o dovolání

Dovolání zaměstnavatele bylo Nejvyšším soudem ČR vyhověno a rozsudek Městského soudu v Praze byl změněn tak, že se žaloba v celém rozsahu zamítá. Nejvyšší soud se komplexně vyjádřil k otázce, zda a za jakých podmínek může být PTSD samostatně považována za poškození zdraví způsobené pracovním úrazem.

Výklad k poškození psychického zdraví pracovním úrazem

Nejvyšší soud předně připomněl, že poškozením zdraví, které je definičním znakem pracovního úrazu^[3], není pouze poškození tělesné, ale také psychické. K poškození zdraví psychického přitom může dojít nejen současně s poškozením tělesného zdraví, ale i samostatně.

Příčinou poškození psychického zdraví mohou být traumatizující události na pracovišti, které velmi významným způsobem vybočují z běžných, každodenních podmínek výkonu práce a které postiženého zaměstnance zasáhly do té míry, že u něj vyvolaly mimořádně intenzivní stresující zážitek. Konkrétně se může jednat např. o nepřiměřeně tvrdou kritiku ze strany vedoucího zaměstnance nebo traumatizující událost, jakou může být těžká nehoda nebo násilný trestný čin.

Postačí přitom, když je zaměstnanec pozorovatelem takové události, tedy nemusí jí být zasažen jako přímý účastník. Podstatné je, zda traumatizující události byl zaměstnanec vystaven při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi a že událost u něj vyvolala mimořádně intenzivní stresující zážitek (např. obavu o život svůj či kolegův), který vedl k poškození jeho psychického zdraví.

Traumatizující událost ale dle Nejvyššího soudu ČR může být zevní příčinou poškození psychického zdraví (a i tedy pracovním úrazem) pouze, byl-li zaměstnanec vystaven jejímu přímému působení buď jako její účastník, nebo pozorovatel.

Vnímání pouhých vedlejších projevů události (např. hluku či právě zvířeného prachu), byť extrémně vybočujících z běžných, každodenních podmínek výkonu práce, naopak takovou kvalifikovanou zevní příčinou není. Dle názoru Nejvyššího soudu ČR takové vedlejší projevy totiž samy o sobě nejsou způsobivé vyvolat mimořádně intenzivní stresující zážitek - vždy u nich totiž záleží na tom, do jakých souvislostí si je vnímající osoba při jejich emocionálním zpracování ve své mysli dá.

PTSD jako pracovní úraz

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud ČR shrnul a uzavřel, že PTSD může být poškozením zdraví způsobeným pracovním úrazem, za které zaměstnavatel zaměstnanci odpovídá, avšak pouze v případech, že se PTSD kumulativně:

- u zaměstnance vyvinula v důsledku mimořádně intenzivního stresujícího zážitku vyvolaného událostí, jež se odehrála na pracovišti;
- zaměstnanec byl této události jako její přímý účastník nebo pozorovatel vystaven, a to při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi; a
- tato událost současně extrémně vybočovala z běžných, každodenních podmínek výkonu jeho práce.

Důvody úspěchu dovolání

Dovolání zaměstnavatele bylo v posuzovaném případě úspěšné právě z toho důvodu, že žalobce se v místě závalu nenacházel, a vlastní zával a zavalení kolegy tedy nepozoroval – uviděl jen prach jako následek závalu, a tudíž nebyly naplněny znaky pracovního úrazu.

V posuzovaném případě byl tedy žalobce vystaven pouze tomu, co Nejvyšší soud ČR označuje za vedlejší projev události. Jinými slovy absentovalo splnění podmínky, aby žalobce byl dané události vystaven jako její přímý účastník nebo pozorovatel.

Závěr - význam rozhodnutí

Za splnění výše popsaných podmínek může být PTSD pracovním úrazem. Rozhodnutí je nepochybně významné, neboť bylo potvrzeno, že odpovědnost zaměstnavatele za škodu může zahrnovat i situace, kdy úraz nezasáhne přímo tělesnou integritu zaměstnance, ale má zásadní dopad na psychické zdraví zaměstnance.

Rozhodnutí svým uceleným výkladem přispívá k právní jistotě při posuzování podobných případů v budoucnu, když především potvrzuje pojetí pracovního úrazu tak, že tento institut zahrnuje i psychickou újmu. Lze říct, že Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že psychické zdraví zaměstnanců je rovnocenné fyzickému zdraví a zaslouží si obdobnou ochranu.

Je proto maximálně nutné, aby zaměstnavatelé dbali své povinnosti zajistit bezpečnost práce nejen z hlediska fyzických rizik, ale i s ohledem na možný psychický dopad pracovních podmínek a událostí na zaměstnance.

Ústavněprávní rovina

Pro úplnost uvádíme, že v popsané věci byla žalobcem podána i ústavní stížnost, která byla Ústavním soudem ČR vedena pod sp. zn. IV. ÚS 798/24 a dne 29. 5. 2024 byla usnesením odmítnuta, neboť nebyl shledán jakýkoliv rozpor mezi postupem obecných soudů a ústavním pořádkem.

Mgr. Ing. Tomáš Jelínek,
seniorní advokát

Mgr. Ondřej Reichl,
advokátní koncipient

EVERSHEDS SUTHERLAND

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: paha@eversheds-sutherland.cz

---

[1] § 271k zák. č. [262/2006](#) Sb. zákoníku práce v aktuálním znění

[2] § 269 zák. č. [262/2006](#) Sb. zákoníku práce v aktuálním znění

[3] § 271k zák. č. [262/2006](#) Sb. zákoníku práce v aktuálním znění

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)